

Vodič za procjenu produkcije jednostavnim jezikom

Co-funded by the
European Union

Financirano od Europske unije. Međutim, izraženi stavovi i mišljenja pripadaju isključivo autoru(ima) i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu biti odgovorne za njih.

Za što je ovaj vodič

Ovaj vodič pomaže projektnim timovima testirati i poboljšati resurse za učenje kako bi bili:

- jasni i jednostavni za razumijevanje
- pristupačni (uključujući i za osobe s invaliditetom)
- upotrebljivi (ljudi mogu pronaći ono što im treba i obaviti zadatke)
- prikladni za odrasle polaznike (uključujući osobe s različitim razinama pismenosti i jezičnom pozadinom)

Koristite ga za ocjenjivanje bilo kojeg izlaza, kao što su nastavne cjeline, letci, PDF-ovi, web-stranice, slajdovi ili radni listovi.

Za koga je

- Voditelj evaluacije: osigurava da svi slijede iste korake i potvrđuje da je konačna verzija spremna.
- Vlasnik sadržaja: dijeli dokument i ažurira ga nakon povratnih informacija.
- Voditelj radionice / zapisničar: testira dokument s korisnicima i bilježi što se događa i što ljudi kažu.
- Recenzent / analitičar: dodjeljuje ocjene i grupira povratne informacije u glavne probleme i prioritete.

Dimenzije evaluacije (kako izgleda "dobro"?)

Procijenite svaki resurs koristeći ovih pet dimenzija:

A. Čitljivost

- čitljiv font, razmak, kontrast
- jasni naslovi
- smislene poveznice

B. Jednostavnost (jednostavan jezik)

- uobičajene riječi, kratke rečenice
- aktivni glas kad je koristan
- žargon objašnjen; akronimi se pišu u cijelosti samo jednom

C. Struktura

- jasna svrha na početku
- logičan redoslijed, korak po korak kada je potrebno
- korisni naslovi i popisi

D. Vizualna prezentacija

- dosljedan izgled i stilovi
- vizualni elementi podržavaju značenje
- nereducirane stranice; jednostavne tablice

E. Prikladno za odrasle učenike

- poštovan ton
- relevantni primjeri
- uzete su u obzir potrebe pristupačnosti
- realističan trud i duljina

Kako testirati

Kada testirate dokument, korisno je dobiti povratne informacije od različitih ljudi. Ne čitaju svi na isti način, a različite skupine primjećuju različite probleme.

Tri korisne vrste povratnih informacija

1) Provjera od strane stručnjaka (s matricom bodovanja)

Zamolite nekoga tko se razumije u jednostavan jezik, pristupačnost ili dizajn učenja da pregleda dokument koristeći iste kriterije svaki put.

Dobivate: ocjene + jasne prijedloge za izmjene.

2) Recenzija kolega

Zamolite kolegu koji nije pisao dokument da ga pregleda prema istim kriterijima.

Dobivate: ispravke dosljednosti (pojmovi, struktura, ton) + praktična poboljšanja.

3) Testiranje s korisnicima

Testirajte s ljudima iz ciljne publike (na primjer odrasli polaznici, treneri, stručnjaci). Koristite kratku anketu i, ako je moguće, jedan jednostavan zadatak.

Dobivate: dokaz onoga što ljudi zaista razumiju i gdje zapinju.

Usporedite ono što ljudi kažu

Nakon testiranja usporedite rezultate među skupinama:

- Koji se problemi iznova i iznova pojavljuju?
- Koji problemi ometaju razumijevanje?
- Što se lako i brzo popravlja?

Kada je moguće, koristite više ciljanih skupina

Ako možete, testirajte s više od jedne skupine, na primjer:

- odrasli polaznici s različitim razinama samopouzdanja u jeziku,
- treneri koji će koristiti materijal,
- stručnjaci iz sektora.

To pomaže da dokument bude koristan za više ljudi.

Proces testiranja (koračnim redom)

Korak 1 — pripremite paket za testiranje

Za svaki resurs pripremite:

- naslov + verzija + datum
- za koga je i čemu služi
- anketu (poveznica ili papir)
- jedan kratki zadatak (neobavezno, ali korisno)

Primjer zadatka: "Pronađi pravilo o dugim rečenicama. Objasni ga vlastitim riječima."

Korak 2 — Prikupljanje sudionika

Težite raznolikosti (sektor, jezična udobnost, profili). Držite ga jednostavnim:

- objasnite cilj: poboljšati jasnoću i pristupačnost
- sudjelovanje je dobrovoljno
- prikupljajte samo potrebne podatke (u skladu s GDPR-om)

Korak 3 — Pokrenite testiranje

Odaberite jednu ili više:

- anketa (brza, usporediva)
- fokus grupa (3–8 osoba)
- intervju (detaljne povratne informacije)
- test upotrebljivosti (promatrajte nekoga dok obavlja zadatak)

Tijekom testiranja:

- ne "učite" sadržaj
- dopustite da nastane konfuzija (pokazuje što treba popraviti)
- zabilježite točno mjesto: stranica/odjeljak/rečenica

Korak 4 — Analizirajte rezultate

Kombinirajte:

- brojevi (rezultati, da/ne)
- komentare (citate, bilješke)

Potražite:

- ponavljani problemi
- probleme koji ometaju razumijevanje

Korak 5 — Poboljšajte i provjerite

- revidirati resurs
- Provjerite ponovno s pet dimenzija
- Ponovno testirajte nakon velikih promjena ako je moguće (čak i s 1–2 osobe)

Alati

Skala bodovanja (1–5)

- 1 = nije jasno / nije dostupno
- 2 = potrebne su velike promjene
- 3 = u redu, ali treba poboljšati
- 4 = dobro
- 5 = spremno za objavu

Kratki predložak ankete

O vama (opcionalno)

- Sektor: _____
- Udobnost jezika: visoka / srednja / niska
- Pristupačnost koju treba uzeti u obzir (opcionalno): __

Ocijenite od 1 do 5

- jednostavno za čitanje
- jednostavno za razumjeti
- dobro organizirano
- raspored mi pomaže pratiti
- prikladno za odrasle polaznike

Brze provjere

- glavna poruka razumljena: da / djelomično / ne
- zadatak dovršen (ako se koristi): da / djelomično / ne

Komentari

- najjasniji dio: _____
- dio koji najviše zbunjuje: __
- što bi trebalo promijeniti prvo: __

Upiti za fokus grupu / intervju

- O čemu se radi (vašim riječima)?
- Što je bilo nejasno?
- Koje su riječi djelovale previše tehnički?

Minimalne provjere kvalitete i pristupačnosti

- ključni pojmovi objašnjeni prvi put
- bez neobjašnjenih akronima
- kratki odlomci; popisi koraka
- jasni naslovi (ne previše razina)
- dobar kontrast; ne samo boja koja daje značenje
- poveznice su opisne
- slike imaju alt tekst (web) ili jasne natpise (tisak), kada je potrebno
- datoteka je upotrebljiva (čist PDF, čitljivi slajdovi, dosljedan izgled)
- ton je poštovan; primjeri su relevantni

Predložak za izvješćivanje

A. Što je testirano

Naslovi, formati, verzije/datumi.

B. Tko je testirao

Broj ljudi + kratak sažetak profila (bez osjetljivih detalja).

C. Kako je testirano

Anketa / fokus grupa / intervju / uporabljivost + osnovni kontekst (online/uživo).

D. Ključni nalazi

Top 3 prednosti + top 5 problema (s primjerima).

E. Što se promijenilo

Popis glavnih izmjena + napomena: provjera je dovršena.

Pokazatelji uspjeha

- dovoljna raznolikost sudionika
- povratne informacije su specifične i upotrebljive (ne samo "dobre/loše")
- promjene čine resurs jasnijim i jednostavnijim za korištenje
- manje ponavljanih problema s vremenom (bolja kontrola kvalitete)
- pozitivne povratne informacije od stvarnih korisnika

Konačna kontrolna lista

- ispunjava pet dimenzija evaluacije
- glavni problemi s jasnoćom riješeni
- osnovne postavke pristupačnosti provjerene
- verzija/datum ažuriranja
- dokazi pohranjeni na siguran način (u skladu s GDPR-om)
- kratak sažetak spreman za dijeljenje

